

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

Accountantsverslag 2021

Gemeente Woerden

gemeente
WOERDEN

Aan de raad van de
gemeente Woerden
Postbus 45
3440 AA WOERDEN

Onderwerp

Accountantsverslag 2021

Datum

6 juli 2022

Kenmerk

312018009.22.240

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2021 van uw gemeente afgerond. De jaarrekening van de gemeente Woerden is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Met dit accountantsverslag informeren wij u over onze belangrijkste controlebevindingen. Op 29 juni 2022 hebben wij een aantal controlebevindingen reeds besproken met de concern-controller en enkele bij het jaarrekeningproces betrokken ambtenaren. Op 29 juni hebben wij onze bevindingen eveneens besproken met de auditcommissie.

Bij de jaarrekening 2022 hebben wij op 6 juli 2022 een goedkeurende controleverklaring afgegeven voor de getrouwheid. Voor het aspect rechtmatigheid hebben wij een verklaring met beperking afgegeven.

Ons accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in de beoordeling van de jaarrekening 2021. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden en diverse besprekingen die wij met uw medewerkers hebben gevoerd. Voor de goede orde vermelden wij dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. Wij geven u toestemming om dit accountantsverslag (de was getekend-versie) te publiceren via de agenda's van de raadscommissies en de gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend: A. Booij RA

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen kunnen benaderd worden bij vragen met betrekking tot dit accountantsverslag:

Arie Booij

Tel: 06 – 1509 2689

Gert Scheele

Tel: 06 – 1098 0213

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij	2
2. Financiële positie en resultaat	7
3. Bevindingen eindejaarscontrole	11
4. Interne beheersing	23
5. Overige aangelegenheden	28
6. Verplichte tabel SiSa	36

1.

Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging van 5 november 2021 (kenmerk 312018009.21.246) heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2021. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van de gemeente Woerden.

In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle. Onze controle wordt verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol WNT 2021.

Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2021 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Materialiteitsbepaling is overeenkomstig het vastgestelde controleprotocol

De wijze waarop wij de materialiteit bepaald hebben, sluit aan op de door de gemeenteraad op 25 maart 2021 meerjarig vastgestelde "Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening 2020 van de gemeente Woerden". De maximaal toe te passen marges voor de accountantscontrole zijn vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (het Bado). In uw controleprotocol heeft u geen lagere marges vastgesteld. De bij onze controle van de jaarrekening 2021 toegepaste goedkeuringstoleranties bedragen derhalve:

Bron: jaarrekening 2021	Fouten	Onzekerheden
Goedkeuringsmaterialiteit	€ 1.455.000	€ 4.365.000

De gemeenteraad heeft in het accountantsprotocol de rapporteringstolerantie vastgesteld op 25% van materialiteit, derhalve € 363.750.

Onze aanpak is gericht op risico's

Voor de jaarrekeningcontrole 2021 onderkennen wij een aantal risico's en aandachtspunten, die een verhoogd (bruto) risico met zich mee (kunnen) brengen op een materiële fout in uw jaarrekening en die een mogelijke impact op de bedrijfsvoering kunnen hebben. De risico's en aandachtspunten zijn hieronder weergegeven. Opname van een risicogebied of aandachtspunt in deze opsomming betekent niet dat daadwerkelijk sprake is van risico's die zich daadwerkelijk voordoen, maar zijn enkel bedoeld om aan te geven dat wij hier tijdens onze controle (extra) aandacht aan hebben besteed.

- Voortgang investeringsplanning en beheersing van investeringskredieten, mede in verband met de overschrijding van investeringskredieten in 2020 voor een bedrag van € 749.000;
- Voortgang en status ontwikkeling grondexploitaties, waaronder:
 - De actualisatie van de lopende complexen, de risico-inschatting, resultaatontwikkeling, tussentijdse winstneming en het treffen of aanpassen van verliesvoorzieningen;
 - De afwikkeling en afsluiting van het complex Defensie-eiland: is dit haalbaar in 2021?
 - Het openen en verantwoorden van nieuwe grondexploitaties in 2021.
- Naleving van de (Europese) aanbestedingsregels, mede in relatie tot afwijkingen in 2020 voor een bedrag van € 3.782.000, waarvan € 1.503.000 betrekking had op 2021.
- De verantwoording en waardering van voorzieningen in relatie tot de aanwezigheid van actuele onderbouwingen (vanwege schattingselementen).
- De verwerking van begrotingswijzigingen 2021.
- De verwerking van lasten: investeringen versus exploitatie en juiste boekjaar.
- De juiste toerekening van baten aan de verslagjaren.
- Management override of controls. Dit betreft de mogelijkheid die het college en management heeft om specifieke controlemaatregelen te omzeilen, bijvoorbeeld door memoriaalboekingen of het schattingsproces. De specifieke aandacht voor dit risico is voorgeschreven vanuit de controlerichtlijnen en is niet uniek voor de gemeente Woerden.
- Risico's en onzekerheden in het sociaal domein, waaronder de afwikkeling van de over boekjaar 2020 gerapporteerde onzekerheden rondom de prestatielevering Wmo en Jeugd ad € 2.263.000.
- Uw afhankelijkheid van derden:
 - Sociaal Domein (Jeugd en WMO)
 - Uitkeringen (Ferm Werk)
- De follow-up ten aanzien van eerder gerapporteerde aandachtspunten vanuit de interne en externe controle.
- De actualisatie van de (fraude-)risicoanalyse.
- De voortgang en status van de (noodzakelijke en gewenste) verbeteringen met betrekking tot de kwaliteit van de interne beheersing in relatie tot de af te geven collegeverklaring rechtmatigheid (over boekjaar 2022).

Ter voorkoming van een materiële fout in de jaarrekening heeft u voor bovenstaande risicogebieden beheersmaatregelen getroffen. Wij hebben ons bij de controle gericht op de opzet en het bestaan van de door u ingerichte beheersingsomgeving, die deze risico's moeten verkleinen. Voor een toelichting op een aantal onderkende risico's en aandachtspunten verwijzen wij naar het hoofdstuk 'Bevindingen eindejaarscontrole'. Daarnaast verwijzen wij u naar onze bevindingen in het hoofdstuk 'Interne beheersing'.

De baten en lasten, alsmede balansmutaties, zijn in materiële zin niet rechtmatig

Op basis van uw controleprotocol en het normenkader 2021 (wat ter kennisgeving aan de raad is aangeboden met de raadsinformatiebrief van 25 januari 2022 met kenmerk Z/22/036636/ D/22/049020) hebben wij de naleving van het financieel rechtmatigheidskader voor uw gemeente gecontroleerd. Hierbij zijn de volgende afwijkingen geconstateerd:

- Afwijkingen van Europese aanbestedingsregels voor een bedrag van € 1.335.000;
- Begrotingsoverschrijdingen op programmaniveau van € 731.000
- Overschrijdingen van investeringskredieten voor een bedrag van € 153.000; en
- Afwijkingen van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) als gevolg van het niet volledig toerekenen van baten aan het verslagjaar 2021 voor een bedrag van € 322.000

De totale rechtmatigheidsfout bedraagt derhalve (minimaal) € 2.541.000. Omdat deze afwijkingen meer dan eenmaal de materialiteit bedraagt, maar minder dan driemaal de materialiteit, geven wij een controleverklaring met beperking af voor rechtmatigheid. In 2020 bedroeg de rechtmatigheidsfout nog meer dan driemaal de materialiteit, wat toen leidde tot een afkeurend oordeel op rechtmatigheid. De rechtmatigheidsfout is in 2021 dus beduidend lager dan in 2020.

De jaarrekening voldoet aan het BBV

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente Woerden. Daarnaast vereisen zij van het college van burgemeester en wethouders het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, die vaak – vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken – inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente Woerden zijn uiteengezet in de jaarstukken 2021 in de jaarrekening in onderdeel II “Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling”. In de jaarrekening 2021 hebben zich ten opzichte van 2020 geen wijzigingen van materieel belang voorgedaan in de toegepaste verslaggevingsgrondslagen, die een aanzienlijke invloed hebben gehad op de baten en lasten en/of de financiële positie van de Gemeente Woerden.

Wij hebben het door het college toegepaste proces voor belangrijke verslaggevingsgrondslagen geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving beoordeeld. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsgrondslagen en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent zijn gebruikt: de jaarstukken voldoen aan het BBV (Besluit begroting en verantwoording).

**Geen overige
geïdentificeerde materiële
fouten en tekortkomingen
in de jaarstukken**

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole, resteren er geen overige van materieel belang zijnde ongecorrigeerde afwijkingen of onzekerheden voor de getrouwheid. Door ons gerapporteerde bevindingen zijn derhalve niet materieel (dus hebben geen invloed op de strekking van onze controleverklaring), maar zijn naar onze mening vooral van belang voor uw beoordeling van de jaarstukken en de verdere kwaliteitsverbetering van de administratieve organisatie en interne beheersing.

Voor de niet materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken verwijzen wij u naar de diverse onderdelen van dit rapport.

**Goedkeurende
controleverklaring voor
getrouwheid en een
controleverklaring met
beperking voor
rechtmatigheid**

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening 2021 van de gemeente Woerden een getrouw beeld geeft van het eigen vermogen op 31 december 2021 en het resultaat over 2021. Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 niet in alle van materieel belang zijnde aspecten tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader, wat ter kennisgeving aan de raad is aangeboden met de raadsinformatiebrief van 25 januari 2022 met kenmerk Z/22/036636/ D/22/049020. De onrechtmatigheden met gecumuleerd een materiële impact hebben betrekking op afwijkingen van Europese aanbestedingsregels en begrotingsrechtmatigheid.

Hierbij geldt als voorwaarde dat de door ons gecontroleerde jaarrekening ongewijzigd door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Wij verzoeken u derhalve ons een door voorzitter en de griffier ondertekend besluit van de vastgestelde jaarrekening te verstrekken. Mochten nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve versie van de jaarrekening dan dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

2.

Financiële positie en resultaat

2. Financiële positie en resultaat

De vermogenspositie van uw gemeente neemt in absolute en relatieve zin toe

In het Bbv, de verslaggevingsregels voor gemeenten, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen (dat bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves) worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten 2021 bedraagt € 3.576.000 voordelig. Per saldo is tussentijds € 1.479.000 aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2021 € 5.055.000 voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het hiernavolgende overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen.

Eigen vermogen (in € 1.000)	2021	2020	2019	2018
Eigen vermogen per 1 januari	62.874	65.035	71.118	77.998
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 1.479	-/- 5.279	-/- 5.228	-/- 9.705
Gerealiseerd resultaat (-/- = voordelig)	5.055	3.118	-/- 855	2.825
Totaal ('gerealiseerd saldo van baten en lasten')	3.576	-/- 2.161	-/- 6.084	-/- 6.880
Eigen vermogen per 31 december	66.450	62.874	65.035	71.118

NB: door afronding op € 1.000 kunnen geringe afrondingsverschillen of afwijkingen van de jaarstukken ontstaan.

De tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de stortingen in en onttrekkingen uit de reserves, in overeenstemming met de besluiten van uw gemeenteraad. Hierbij merken wij op dat de besluitvorming die leidt tot mutaties in de reserves niet altijd helder of eenduidig zijn geweest. In de jaarrekening zijn daarom extra toelichtingen opgenomen bij onder meer de bestemmingsreserves ter dekking van kapitaallasten, de bestemmingsreserve Grote infrastructurele werken en de Algemene reserve Grondbedrijf.

De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2021 23,3% van het balanstotaal (2020: 22,2% van het balanstotaal). In relatieve en absolute zin is het eigen vermogen gestegen in 2021. In de toelichting op balans bij het onderdeel eigen vermogen van de jaarrekening geeft het college een nadere toelichting op de mutaties in het eigen vermogen over het jaar 2021. Wij verwijzen u naar deze toelichting.

Resultaat 2021 is beïnvloed door reservemutatie(s)

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente Woerden ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de bestuurlijke besluitvorming. Concreet betekent dit voor uw gemeente het volgende:

Exploitatieresultaat (in € 1.000)	Realisatie	Begroting na wijziging	
Totale baten	145.253	146.321	
Totale lasten	141.677	150.976	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		3.576	-/- 4.655
Af: stortingen in reserves	-/- 3.887	-/- 2.889	
Bij: onttrekkingen aan reserves	5.365	7.366	
Saldo mutaties reserves		1.478	4.477
Gerealiseerd resultaat (voordelig)		5.054	-/- 177

NB: door afronden op €1.000 kunnen kleine afrondingsverschillen ontstaan.

De exploitatie over 2021 laat een voordelig gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten van € 3.576.000 zien, ten opzichte van een begroot (na wijziging) saldo van € 4.655.000 nadelig. Dit is derhalve € 8.231.000 minder nadelig. Het gerealiseerde voordelig resultaat ad € 5.055.000 is afzonderlijk op de balans onder het eigen vermogen opgenomen.

Het college van burgemeester en wethouders geeft aan dat het beschikbare weerstandsvermogen past binnen het kaders zoals dit door de raad is vastgesteld

In de jaarstukken wordt op diverse plaatsen een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van het resultaat en worden de verschillen tussen de begroting (na wijziging) en de gerealiseerde baten en lasten verklaard. Wij verwijzen u hiervoor naar hoofdstuk II. Voor de verschillenanalyse verwijzen wij u tevens naar de toelichting op de programmaverantwoording (onderdeel “Financiële analyse” per thema) waarin per thema de belangrijkste verschillen nader zijn toegelicht. Wij merken hierbij op dat de kwaliteit van de toelichtingen naar onze mening scherper kan. Veelal is nu sprake van een opsomming van verschillen in plaats van dat een inhoudelijke toelichting gegeven wordt. Dit is wat ons betreft een belangrijk aandachtspunt voor de jaarrekening 2022 en verder. Wij geven u daarbij in overweging om verschillen boven een bepaald grensbedrag nader toe te laten lichten. Daarmee wordt in mindere mate op details ingezoomd, en ontstaat meer ruimte voor de grote afwijkingen.

Het voordelige exploitatieresultaat 2021 (vóór bestemming) is mede ontstaan na een aantal incidentele baten en lasten. Door het effect van de incidentele baten en lasten buiten beschouwing te laten, ontstaat meer inzicht in de reguliere baten en lasten. Het inzicht in de reguliere baten en lasten is van belang, omdat het een betere indicatie geeft van de toekomstige baten en lasten, overigens zonder rekening te houden met beleidswijzigingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is eveneens inzicht in de incidentele baten en lasten gegeven. Korthedshalve verwijzen wij u naar deze uiteenzetting.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's. De beschikbare weerstandscapaciteit (voor de samenstelling, zie de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing) heeft het college bepaald op € 28.511.000. In 2020 bedroeg deze € 27.194.000. De beschikbare weerstandscapaciteit is derhalve ten opzichte van 2020 gestegen.

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft het college een opsomming gegeven van ingeschatte risico's. Deze cumuleren voor 2021 tot een bedrag van € 19.650.000 (2020: € 16.550.000). Op basis van deze kwantificering is de weerstandsratio voor 2021, zo schrijft het college, afgerond 1,3 (exclusief de onbenutte belastingcapaciteit) en 1,5 (inclusief de onbenutte belastingcapaciteit) en dat daarmee “voor de onderkende en gekwantificeerde risico's voldoende dekking is vanuit de beschikbare weerstandscapaciteit”. Daarnaast geeft het college aan dat *“dit dus net boven de gewenste omvang is. Doordat het eigen vermogen de komende jaren wordt versterkt, via de jaarlijkse toevoeging aan de Algemene Reserve van € 2 miljoen, ontwikkelt de weerstandsratio zich in gunstige zin”*.

Ten opzichte van 2020 is sprake van een stijging van de gekwantificeerde risico's en ook een stijging van de beschikbare weerstandscapaciteit. De risico's nemen echter wel sterker toe dan de weerstandscapaciteit. Op basis van de begroting en de verwachte toename van het eigen vermogen, is de verwachting van het college dat de weerstandsratio zich gunstig ontwikkelt. Wij verwijzen u voor de onderkende risico's en de kwantificering daarvan naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Overigens merken wij hierbij op dat deze cijfers niet aan accountantscontrole of een beoordelingsopdracht zijn onderworpen.

3.

Bevindingen eindejaarscontrole

3. Bevindingen eindejaarscontrole

Oplevering was niet voldoende, wij zullen het jaarrekeningtraject met de direct betrokken medewerkers evalueren

Bij start van de controle waren de concept-jaarstukken grotendeels gereed en konden wij grotendeels beschikken over een achterliggend opsteldossier. De kwaliteit van het opsteldossier was niet voor elk van de jaarrekeningposten van het gewenste niveau en is gedurende de controle, op basis van vragen onzerzijds, aangevuld. Er zijn, naar aanleiding van onze controle, ook veel vragen gesteld, waarbij de initiële kwaliteit van de beantwoording over het algemeen niet goed genoeg is (geweest). Wij hebben op basis daarvan onze controle in een langere doorlooptijd moeten uitvoeren. Een belangrijke reden zou kunnen zijn dat momenteel geen sprake is van één centraal aanspreekpunt voor de jaarrekening. Er zijn meerdere functionarissen bij het proces betrokken, waarbij de kwaliteit van opleveren van stukken en het beantwoorden van vragen verschilt. Voor 2022 en verder is naar onze mening van belang om het eigenaarschap van de jaarstukken te beleggen bij één functionaris

Overigens zagen wij desondanks een voorzichtige positieve ontwikkeling ten opzichte van voorgaande jaren in de kwaliteit van de ter controle aangeboden cijfers. De onderbouwing van de cijfers die nodig is om snel tot oordeelvorming te kunnen komen behoeft aandacht. Dit is ook onder de aandacht van de concerncontroller. Wij zullen het jaarrekeningtraject op een later moment met uw college en medewerkers evalueren om samen scherp te krijgen waar nog (aan beide kanten) ruimte voor verbetering mogelijk is.

Vorbereidingskosten Putkop Harmelen en Kamerik Schoollocaties ingebracht in de grondexploitatie

In 2021 zijn de grondexploitaties Putkop Harmelen en Kamerik Schoollocaties geopend. Tot 2020 stond voor deze complexen een bedrag van resp. € 52.000 en € 233.000 aan voorbereidingskosten onder de immateriële vaste activa. Door het openen van de grondexploitaties zijn de voorbereidingskosten overgeboekt naar de beide grondexploitaties.

Het activeren van deze kosten in de grondexploitatie is overeenkomstig het Bbv en eerdere besluitvorming van de raad en werkt vanaf 2021 door in de waardering van de grondexploitaties. Omdat het college voor beide complexen vooralsnog een voordelig eindresultaat verwacht te realiseren bij beide complexen, is vooralsnog geen sprake van een waarderingsrisico in de vorm van een te treffen verliesvoorziening

Ontsluiting kassengebied Harmelerwaard

In de toelichting op de balans is het volgende opgenomen:

“Onder de Grond-, weg- en waterbouwkundige werken is de boekwaarde per 31-12-2021 van het project 'Ontsluiting kassengebied Harmelerwaard' opgenomen voor een bedrag van € 1.079.514 (31-12-2020 € 1.002.980). Door gewijzigde omstandigheden (zie RIB D/21/016765 “Toekomst Glastuinbouw Harmelerwaard”) wordt dit plan mogelijk aangepast. Gelet op de boekwaarde (€947.000) van de gronden bestaat er vooralsnog geen reden voor een afwaardering op dit project”.

Tegenover de gemaakte en nog te maken kosten staan bijdragen van derden. Deze bijdragen kunnen pas verantwoord worden, als voldoende zeker is dat de prestatie daarvoor is uitgevoerd. Of de mogelijke planwijzigingen impact (kunnen) hebben op de

uiteindelijke subsidietoekenningen is nog niet bekend. Mogelijk is daardoor sprake van enige onzekerheid met betrekking tot de waardering van dit actief.

Wij adviseren u inzicht te verkrijgen in de subsidierechten en regelmatig vast te stellen of als gevolg van gewijzigde planvorming en realisatie van baten, of het actief juist gewaardeerd is.

Foutieve boekingen kosten en investeringen zijn gecorrigeerd

Uit de interne controle is gebleken dat investeringen onterecht waren geboekt als kosten in de staat van baten en lasten en vice versa. Hierop heeft de gemeente een uitgebreide analyse uitgevoerd dit voorjaar. Hieruit is gebleken dat voor een totaalbedrag van per saldo € 213.000 van de balans (materiële vaste activa) moest worden overgeboekt naar de exploitatie. Het college heeft dit gecorrigeerd waardoor de investeringen en kosten juist zijn verantwoord in de concept-jaarrekening 2021.

Wij adviseren u alert te blijven op de juiste verantwoording van de kosten. Naar onze mening moet dit vooral in het proces geborgd worden, waarmee de betrouwbaarheid van de tussentijdse informatievoorziening groter wordt en het tijdrovende herstelwerk achteraf kan worden beperkt.

Uw grondexploitaties zijn geactualiseerd

Een belangrijk risico dat wij onderkennen in het kader van de jaarrekeningcontrole is de waardering van de grondexploitaties. De grondexploitaties hebben ultimo 2021 een (netto) boekwaarde van circa € 11.076.000 en zijn daarmee ten opzichte van 2020 circa € 2.010.000 toegenomen. De toename van de boekwaarde (mutatie onderhanden werk) betreft het saldo van de gemaakte kosten in 2021, de gerealiseerde opbrengsten 2021 en de winstuitname 2021. De grootste mutaties zien we bij het complex Snel en Polanen. De mutatie onderhanden werk kan als volgt worden uitgesplitst:

Mutatie grondexploitatie (in € 1.000)	
Kosten	3.169
Verkopen	-/- 2.250
Winstuitname 2021	1.091
Mutatie onderhanden werk	2.010

De grondexploitatie is één van de posten die het meest gevoelig is voor de economische ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld een stagnerende vraag of dalende prijzen. Hierdoor kan het verwachte resultaat van een project (fors) afnemen of zelfs omslaan in een verwacht verlies, maar bij een voorspoedige realisatie van verkopen (voorlopen op plan) is juist weer sprake van een voordelig effect. Voor een nadere onderbouwing van de ontwikkelingen met betrekking tot de grondexploitaties verwijzen wij naar de paragraaf “Grondbeleid” in het jaarverslag. Daarin worden ontwikkelingen in de complexen, de prognoses voor de komende jaren en de mogelijke risico’s nader toegelicht.

De controle van de grondexploitatie vraagt veel aandacht, vanwege de (hoge mate van) schattingonzekerheid die met de (waardering van de) jaarrekeningpost samenhangt. Wijzigingen in de uitgangspunten die bij het doorrekenen van grondexploitaties gehanteerd zijn veelal van (substantiële) invloed op de financiële uitkomst van de grondexploitatie. Ook hebben (op projectniveau) de nog te maken kosten en de nog te realiseren opbrengsten, inclusief de timing daarvan, mogelijk invloed op de waardering. Om deze reden nemen wij in ons accountantsverslag een beschouwing op over uw grondexploitatie. Op basis van onze controle brengen wij het volgende onder uw aandacht:

Tussentijdse winstneming en actualisatie prospectie

Ten behoeve van de jaarrekening 2021 heeft het college de grondexploitaties geactualiseerd. In de raadsvergadering van 6 juli 2022 informeert het college de raad over de effecten van de actualisatie (MPG2022). Vooruitlopend op het vaststellen van het MPG, waarmee ook meer beleidsmatige keuzes worden vastgesteld, is een belangrijk effect, gelet op de voortgang van de exploitaties in 2021, dat wederom een tussentijdse winst moest worden genomen (op basis van het Bbv) op drie lopende exploitaties. De totale winstneming in 2021 bedraagt € 1.091.000 en heeft betrekking op de volgende exploitaties:

Winstuitname 2021 (bedragen in € 1.000)	
Snel en Polanen	633
Kamerik Noord-Oost II	138
Jan Steenstraat	320
Totaal winstuitname 2021	1.091

Daarnaast heeft, op basis van de actualisatie, vorming of aanpassing van de verliesvoorziening voor de volgende grondexploitaties plaatsgevonden:

Mutatie verliesvoorziening 2021 (bedragen in € 1.000)	
Defensie-eiland	17.008
Pionier	96
Burgemeester van Zwietenweg	371
Totaal mutatie verliesvoorziening 2021	17.475

Het totaal van de getroffen verliesvoorzieningen komt hiermee uit op een bedrag van € 17.475.000, waarvan een bedrag van € 16.716.000 in mindering op het onderhanden werk gebracht. Hiervan heeft € 16.695.000 betrekking op Defensie-eiland. Het resterende bedrag van € 759.000 is aan de creditzijde van de balans onder de voorzieningen verantwoord, omdat door een getroffen verliesvoorziening, de boekwaarde niet lager mag worden dan € 0.

Algemene Reserve Grondbedrijf boven uw streefwaarde maar niet voldoende om door u onderkende risico's af te dekken

De omvang van de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG) bedraagt ultimo 2021 € 5.062.000. Uw streefwaarde is dat de ARG 10% van de boekwaarde van het onderhanden werk bedraagt, wat ultimo 2021 neerkomt op een bedrag van € 1.107.000 (OHW bedraagt ultimo 2021 € 11.076.000) met een minimum van € 1.000.000. Met een omvang van € 5.062.000 ligt het saldo van de ARG ultimo 2021 derhalve boven de door u benoemde (minimale) streefwaarde.

In het voorstel tot bestemming van het resultaat 2021 stelt het college aan u voor om een bedrag van € 188.000 te onttrekken aan de in de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG) in verband met de mutatie in de verliesvoorzieningen. Uit het MPG2022 valt af te leiden dat, op basis van de actuele inzichten van het college, de risico's die verband houden met de grondexploitatie € 6.133.000 bedragen. De huidige omvang van de ARG zou dan niet voldoende zijn, om deze risico's op te kunnen vangen. In het raadsvoorstel bij het MPG2022 heeft het college aangegeven dat het "mede gezien de omvangrijke projecten, die in de grondexploitaties ook vertaald worden, het noodzakelijk is dat de Algemene Reserve Grondbedrijf op peil blijft. Wanneer de raad het voorstel van het college overneemt, is de omvang van de ARG dus hoger dan de door u bepaalde streefwaarde.

Gehanteerde parameters

Wij hebben bij de controle de aannames en veronderstellingen onderzocht die ten grondslag liggen aan de waardering van de grondexploitatie in de jaarrekening 2021. Daarbij heeft het college de volgende parameters gehanteerd:

- Opbrengstenstijging: 0,0% - 2,0%
- Kostenstijging: 2,0% - 4,0%; en
- Rentepercentage en disconteringsvoet: 1,25%

Rekenparameters	2022	2023	2024 e. v.
Civieltechnische kosten	4,0%	3,0%	2,0%
Overige kosten	3,0%	3,0%	2,0%
Woningbouw sociaal	1,0%	1,0%	1,0%
Woningbouw vrije sector	2,0%	2,0%	2,0%
Commercieel/bedrijven	0,0%/2,0%	0,0%/2,0%	2,0%
Maatschappelijk	1,0%	1,0%	1,0%

Het college heeft daarmee de parameters voor de kosten-en de opbrengstenstijging uit voorgaande jaren in lijn met de huidige marktontwikkelingen gecontinueerd naar 2021. De toegerekende rente is, overeenkomstig het BBV, gelijkgesteld aan de betaalde rente over het vreemd vermogen (1,25%). Op basis van de beoordeling van de parameters komen wij tot de conclusie dat de gehanteerde uitgangspunten, aannames en veronderstellingen en parameters aanvaardbaar zijn voor de waardering van de grondexploitatie in de jaarrekening 2021. De hogere nog te maken kosten betekent dat het toekomstige resultaat nadelig beïnvloed wordt. Wij adviseren u om hier in de komende actualisatie en tussentijdse informatievoorziening ook rekening mee te blijven houden.

Wat wij momenteel wel breed zien in de praktijk is dat de geraamde kosten van investeringen momenteel niet toereikend zijn, omdat de vraag naar aannemers en het aanbod van bouwmaterialen momenteel voor aanzienlijke prijsstijgingen zorgt. Gelet op huidige ontwikkelingen in de aannemerswereld (schaarste aan mankracht en materiaal) is sprake van aanzienlijke kostenstijgingen die mogelijk gevolgen kunnen gaan hebben voor toekomstige waarderingen.

Wij adviseren u de lopende exploitaties te blijven volgen, omdat de impact van de huidige ontwikkelingen in aannemersmarkt van invloed kunnen zijn op te maken keuzes.

Voorziening exploitatietekort zwembad bevat enkele onzekerheden

De gemeente Woerden staat garant voor een mogelijk tekort van het zwembad. In de balans per 31 december 2021 is daartoe de voorziening exploitatietekort zwembad opgenomen. Deze voorziening heeft ultimo 2021 een saldo van € 261.000. Ten aanzien van de waardering van deze voorziening merken wij het volgende op:

1. De voorziening moet worden ingeschat op basis van actuele financiële gegevens van het zwembad. Bij het opstellen van de jaarrekening 2021 is gebleken dat het college niet kon beschikken over gecontroleerde cijfers (jaarrekening 2021). Deze worden pas in oktober 2022 verwacht. Aangezien u garant staat voor het tekort hebben wij het college gevraagd om alsnog actuele cijfers op te vragen waarmee een goede inschatting gemaakt kan worden van de noodzakelijke omvang van de voorziening. Deze zijn niet vooralsnog niet verkregen.
2. Bij de inschatting van de noodzakelijke voorziening is geen rekening gehouden met de SPUK-regeling die voor november en december 2021 geldt. Een globale inschatting toont aan dat uw gemeente een bedrag van circa € 67.000 aan bijdragen vanuit het Rijk tegemoet kan zien, welke dient ter dekking van tekorten van het zwembad als gevolg van Corona. Daarmee zou de voorziening dan te hoog gewaardeerd zijn.

Wij adviseren u om ook tussentijds meer financieel toezicht te houden op het zwembad gegeven de garantstelling en de risico's die daarmee verbonden zijn voor u. Daarbij is het van belang dat u op basis van tussentijdse (financiële) uw inschatting valideert van de noodzakelijke omvang van de voorziening. Daarbij dienen uiteraard ook de middelen die u vanuit het rijk verkrijgt te worden betrokken.

Bestemmingsreserves ter dekking van kapitaallasten

De dotatie aan de reserve kapitaallasten economisch nut en maatschappelijk nut wordt gedaan op basis van de beginstand van de reserve (die hoger is dan de boekwaarde van de betreffende activa waarvoor de reserve is gevormd). De onttrekking aan de reserve wordt gedaan op basis van de werkelijke kapitaallasten (op basis van boekwaarde van de betreffende activa). Hierdoor is de dotatie over het boekjaar 2021 in totaal €129.000 (economisch nut 1€ 102.000 en maatschappelijk nut € 28.000) hoger dan de onttrekking en neemt de omvang van de reserve hierdoor toe. Over het boekjaar 2020 was de dotatie gelijk aan de onttrekking.

In de jaarrekening 2020 is in de toelichting bij de reserve kapitaallasten economisch nut en maatschappelijk nut opgenomen dat vóór de jaarrekening 2021 nog een instellingsbesluit genomen zal worden met betrekking tot deze reserves. Dit besluit is nog niet genomen omdat u meer tijd nodig heeft om dit besluit voor te bereiden en te verwerken. Het college streeft ernaar om in de tweede helft van 2022 met een raadsvoorstel te komen. Hierin wordt dan ook de methodiek van het doteren en onttrekken van rente aan deze reserve behandeld.

Wij adviseren u om het instellingsbesluit in 2022 te nemen, zodat duidelijkheid bestaat over de mutaties in deze reserves.

Baten 2021 ten onrechte niet in 2021 opgenomen

Bij de controle stelden wij vast dat een tweetal baten ten onrechte niet in 2021 is verantwoord. Enerzijds betreft dit een bate in verband met kostenverhaal inzake het aanleggen van kabels en leidingen voor een bedrag van € 112.000. Daarnaast is voor een bedrag van € 210.000 met betrekking tot het btw-compensatiefonds ten onrechte niet in 2021 verantwoord. In beide gevallen is de opbrengst in 2022 verantwoord, waardoor het resultaat over 2021 van € 322.000 te laag is weergegeven. Wij hebben deze afwijking zowel als getrouwheidsfout (geen impact op oordeel) als rechtmatigheidsfout (weegt mee in oordeel met beperking) meegewogen.

Wij adviseren u alert te blijven op de juiste verantwoording van de kosten. Naar onze mening moet dit vooral in het proces geborgd worden, waarmee de betrouwbaarheid van de tussentijdse informatievoorziening groter wordt en het tijdrovende herstelwerk achteraf kan worden beperkt.

Afrekening Ferm Werk

Uw gemeente ontvangt van Ferm Werk jaarlijks een afrekening over de bestedingen over dat jaar. Deze afrekening is niet gecontroleerd door de accountant van Ferm Werk, maar is wel gebaseerd op de jaarrekening van Ferm Werk. De afrekening is dusdanig ingericht dat u daaruit af kunt leiden wat de kosten van de totale dienstverlening zijn, maar omdat de afrekening op een hoog aggregatieniveau is opgesteld, heeft u onvoldoende zicht op de kosten per activiteit die voor u door Ferm Werk worden uitgevoerd.

Voor het deel van de afrekening die ook in de SiSa-bijlage is opgenomen, is wel een controle uitgevoerd, omdat deze bijlage ook in de jaarrekening van Ferm Werk zit. Voor de overige bestedingen, waaronder de bestedingen beschut werk, sociale werkvoorziening en de kleine geldstroom (uitvoeringskosten) zijn de bestedingen in de afrekening van Ferm Werk niet door een accountant gecontroleerd. Daardoor is het voor de gemeente niet goed mogelijk om vast te stellen in hoeverre deze bestedingen betrekking hebben op de gemeente Woerden, en in hoeverre deze bestedingen betrekking hebben op de specifieke geldstroom.

Daarnaast zijn baten die voortkomen uit de participatiewet, zoals terugvorderingen op uitkeringen, niet als baten verantwoord bij de gemeente, maar in mindering gebracht op de lasten, en valt het op dat het percentage dubieuze debiteuren waarvoor een voorziening is gevormd relatief erg hoog is.

Uit door ons uitgevoerde aanvullende controlewerkzaamheden blijken geen onzekerheden van een dergelijke omvang dat wij deze moeten meewegen in ons oordeel. Wij komen, voor de totale kosten dan ook tot de conclusie dat de bestedingen met inachtneming van de materialiteitsgrenzen getrouw en rechtmatig zijn verantwoord in de jaarrekening. Wel constateren dat wij dat het de gemeente veel moeite kost om de gegevens op te leveren en een analyse van deze geldstromen uit te voeren. Daarnaast valt het op dat de gemeente te weinig inzicht heeft in de bestedingen die Ferm Werk heeft gedaan voor de gemeente, en daarmee ook weinig grip heeft op de zowel de bestedingen als de mate van invordering van baten.

Wij vinden het van groot belang dat u in 2022 nadere afspraken maakt met Ferm Werk over de wijze, diepgang en tijdigheid van oplevering van documentatie en de mate waarin accountantscontrole nodig is op deze oplevering. Deze afspraken moeten erop gericht zijn om onduidelijkheden en onzekerheden op deze geldstromen terug te dringen en het inzicht van de gemeente op de bestede gelden te vergroten.

Onzekerheden sociaal domein

Zorg in natura Jeugd en WMO

Het college is voor het vaststellen van de getrouwheid en rechtmatigheid van de geleverde zorg en de daadwerkelijke levering (mede) afhankelijk van de controle-informatie van zorgaanbieders. De gemeente heeft aan de zorgaanbieders een productieoverzicht gevraagd en, als de productie een bepaald bedrag overschrijdt, een controleverklaring van de externe accountant van de zorgaanbieder over de rechtmatigheid van de in totaal in rekening gebrachte lasten door de desbetreffende zorgaanbieder op basis van het landelijk controleprotocol. Daarnaast heeft uw gemeente voor een aantal grote aanbieders waarvoor nog geen productieverantwoording en/of goedkeurende controleverklaring was verkregen zelf onderzoek verricht om de levering van de zorg alsnog zeker te maken. De totale onzekerheid hebben wij per 6 juli 2022 bepaald op maximaal € 773.000. Een onzekerheid betekent niet dat een bedrag in de jaarrekening fout is of dat er lasten voor dit bedrag gaan komen. De lasten zitten terecht in de jaarrekening 2021, alleen is het op dit moment niet met voldoende zekerheid te zeggen of deze lasten getrouw en rechtmatig zijn of heeft het vanuit controleperspectief geen toegevoegde waarde meer om de exacte omvang van de onzekerheid te onderzoeken, wanneer duidelijk is (zie ook onze opmerking bij de Pgb's) dat de totale onzekerheid nooit meer materieel kan zijn. De door ons genoemde onzekerheden zijn dan ook maximale bedragen en zullen, wanneer wij hier meer controlewerkzaamheden aan verrichten, alleen maar lager worden.

Onzekerheden Pgb's (Wmo en Jeugdzorg)

Bij de controle op de Persoonsgebonden budgetten (Pgb's) voor de Wmo en de Jeugdzorg is het van belang om de rechtmatigheid van de lasten vast te stellen. De gemeente Woerden kent de pgb's toe voor jeugdzorg en Wmo. De Pgb-bestedingen zijn door uw gemeente (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft een controleverklaring met beperking bij de verantwoordingen 2021 verstrekt vanwege diverse rechtmatigheidsafwijkingen. Uw gemeente heeft passende maatregelen getroffen om de onzekerheden voor de pgb's, voor zowel Wmo als Jeugd weg te nemen. Op basis hiervan achten wij de rechtmatige besteding van de Wmo-rgb's en de Jeugd-rgb's daarom voldoende zeker.

Europese aanbestedingen: rechtmatigheidsfouten van in totaal € 1.335.000

Het normenkader voor de rechtmatigheidscontrole bevat onder andere de Europese aanbestedingswetgeving. Bij onze jaarrekeningcontrole hebben wij aan de hand van een door uw gemeente uitgevoerde crediteurenanalyse (spendanalyse) gecontroleerd of de Europese aanbestedingswetgeving gedurende het boekjaar 2021 is nageleefd.

Uit de uitgevoerde (interne) controlewerkzaamheden voor de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn onrechtmatigheden vastgesteld voor een bedrag van € 1.335.000. De fouten hebben betrekking op contracten welke in voorgaande jaren Europees aanbesteed hadden moeten worden, maar in 2021 (of daarna) nog doorlopen of verlengd zijn of uitgaven waar geen contract aan ten grondslag ligt, maar waar uw gemeente al geruime tijd leveringen en diensten afneemt van derden.

Gelet op de omvang van dit bedrag heeft deze rechtmatigheidsfout tezamen met de afwijking op het gebied van begrotingsrechtmatigheid (de kredietoverschrijdingen) effect op de strekking van de controleverklaring.

Vorig jaar was nog sprake van een rechtmatigheidsfout van € 3.782.000, die eveneens een materiële invloed had op ons oordeel. Waar we vorig jaar mede door deze afwijking een afkeurend oordeel hebben afgegeven voor rechtmatigheid (de rechtmatigheidsfout is groter dan 3 maal de materialiteit), geven we dit jaar een controleverklaring met beperking af (de rechtmatigheidsfout is groter dan 1 maal de materialiteit, maar kleiner dan 3 maal de materialiteit).

De rechtmatigheidsfout is ten opzichte van vorig jaar dus sterk gedaald. De gemeente heeft belangrijke stappen gemaakt in de interne beheersing van het aanbestedingsproces en de controle daarop. De voornaamste oorzaak van de verbetering zit in de uitrol van de inhuurdesk voor Woerden en Oudewater, die ertoe heeft geleid dat alle inhuur nu loopt via deze inhuurdesk, en daarmee rechtmatig is. Wij adviseren u te bewaken dat de getroffen verbetermaatregelen ook de komende tijd blijven werken, en daarmee de rechtmatigheidsfout in 2022 verder naar beneden te brengen.

**Begroting na wijziging:
huidige wijze van
vastlegging biedt
onvoldoende inzicht in
juistheid begrotingsmutaties
gedurende het boekjaar**

Gedurende het jaar stelt de gemeenteraad meerdere begrotingswijzigingen vast. Deze begrotingswijzigingen worden vervolgens verwerkt in de financiële administratie en uiteindelijk de jaarstukken. Om de juistheid en volledigheid van de begrotingswijzigingen vast te stellen, vragen wij uw gemeente elk jaar om een zogenaamde nulproef van de begroting. Dit betekent dat wij een overzicht willen ontvangen met alle mutaties op de primaire begroting die uiteindelijk leiden tot de begroting na wijziging.

Op basis van de ontvangen nulproef constateren wij, samen met uw medewerkers, dat de medewerkers op de financiële afdelingen veel moeite hebben met het zichtbaar kunnen aansluiten van de verwerkte begrotingswijzigingen conform de nulproef met de onderliggende raadsbesluiten, waaronder de resultaatbestemming 2020 die in 2021 is verwerkt. Daarnaast constateren wij dat er geen zichtbare interne controle plaatsvindt op de juistheid van verwerkte begrotingswijzigingen.

Wij adviseren u daarom om bij elk raadsvoorstel waarin een begrotingswijziging (financieel) is opgenomen een financiële bijlage toe te voegen met daarbij de financiële consequentie van het voorstel op de gehele begroting per programma. Vervolgens adviseren wij u om in het proces een vierogen-principe te creëren. Tot slot geven wij u in overweging om tevens in het interne controleplan een interne controle op de juistheid van begrotingswijzigingen op te laten nemen.

**Begrotingsrechtmatigheid
programma's en kredieten:
in totaal werken
overschrijdingen voor een
bedrag van € 884.000 in ons
rechtmatigheidsoordeel**

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

In totaal heeft uw gemeente € 151,0 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover € 141,7 miljoen aan werkelijke lasten in 2021. Dit is in totaal een onderschrijding van € 9,3 miljoen (6,1%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 146,3 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 145,2 miljoen aan werkelijke baten in 2021. In totaal gaat het om een onderrealisatie van baten van € 1,0 miljoen (0,7%). Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten komt daarmee op € 8,2 miljoen voordelig ten opzichte van de begroting na wijziging.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen op het niveau waarop de gemeenteraad de begroting autoriseert. In uw geval is dat op programmaniveau, waarbij sprake is van een overschrijding van programma 2. Fysiek beheer openbare ruimte en vervoer, programma 4. Cultuur, economie en milieu en programma 5. Sport en Onderwijs.

In het onderdeel “Begrotingsrechtmatigheid” heeft het college een analyse van de begrotingsafwijkingen opgenomen en komt zij tot de conclusie dat afwijkingen voor een bedrag van € 843.000 doorwerken als rechtmatigheidsfout in ons oordeel. Wij hebben de analyse en toelichting die het college gegeven heeft gevalideerd en kunnen ons verenigen met haar standpunten.

In deze overschrijding van € 843.000 is een bedrag opgenomen van € 112.000 waar wel baten tegenover staan, maar die baten zijn ten onrechte verwerkt in 2022 in plaats van 2021. Deze fout, het in het onjuiste jaar verantwoord van baten, hebben wij ook al als getrouwheids- en rechtmatigheidsfout meegewogen in onze foutenevaluatie (zie onze evaluatie in hoofdstuk 5). Om te voorkomen dat deze fout twee keer door ons wordt meegenomen, wegen wij in onze foutenevaluatie een overschrijding van € 731.000 (€ 843.000 -/- € 112.000) mee als onrechtmatig vanwege begrotingsoverschrijdingen.

Naast overschrijdingen van lasten per programma, zijn ook op onderdelen meer baten gerealiseerd dan begroot. Over de baten rapporteren wij in deze paragraaf niet, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van het criterium begrotingsrechtmatigheid zoals de richtlijnen voorschrijven.

De begrotingsrechtmatigheid omvat ook de overschrijdingen op investeringskredieten. Deze hebben zich in 2021, zoals het college aangeeft, voor een totaalbedrag van € 153.000 voorgedaan, die als afwijking doorwerkt in ons rechtmatigheidsoordeel. Daarnaast is sprake van een aantal overschrijdingen die gelet op uw afwijkingenbeleid niet in ons oordeel behoeven te worden meegewogen. Wij verwijzen u hiervoor naar het onderdeel “Rechtmatigheid investeringskredieten” dat in de jaarrekening is opgenomen.

Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet normering topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging over 2021 van € 209.000 niet te boven gaat. Daarnaast dienen gemeenten het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

Met ingang van boekjaar 2018 dienen ook de ontvangen vergoedingen die bij andere WNT plichtige instellingen zijn ontvangen te worden verantwoord in de WNT-verantwoording. Aangezien het voor ons niet mogelijk is de volledigheid vast te stellen van de

dienstbetrekkingen en de ontvangen vergoedingen, is in het Controleprotocol WNT opgenomen dat wij de anticumulatiebepaling niet hoeven te controleren. In onze controleverklaring is dit ook als zodanig toegelicht. De naleving van de anticumulatiebepaling maakt derhalve geen onderdeel uit van de controle van de accountant. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden. In 2021 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen.

In 2021 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen. In het kader van de WNT attenderen wij u erop dat u de plicht heeft om uiterlijk 1 juli 2022 uw WNT-verantwoording over het kalenderjaar 2021 via internet op een algemeen toegankelijke wijze openbaar te maken. Indien op grond van andere op de verantwoordelijke van toepassing zijnde regelgeving of een besluit een later tijdstip waarop het financieel verslaggevingsdocument openbaar moet worden gemaakt geldt, is die latere datum de uiterlijke datum van openbaarmaking.

Geen fouten en onzekerheden met betrekking tot de SiSa-bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag in hoofdstuk 6 over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2021 onder SiSa vallen. Wij doen dit met een tabel, die ook opgenomen moet worden als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Wij merken op dat wij geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die groter zijn dan € 125.000 (of groter dan de rapporteringsgrens) zoals voorgeschreven via de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa (en de door de gemeenteraad vastgestelde aandachtspunten jaarrekeningcontrole 2021). In overeenstemming met de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa is de tabel leeg als er geen bevindingen zijn.

Fouten bij uitvoering Tozo

De Tozo-regeling wordt voor uw gemeente uitgevoerd door Ferm Werk. Bij de uitvoering van de Tozo door Ferm Werk heeft de accountant van Ferm Werk ten aanzien van de Tozo fouten gerapporteerd, welke wij ons accountantsverslag moeten overnemen. Dit betreft het volgende:

Onderwerp	Bevinding	Advies/ opvolging
TOZO onterechte verkorte procedure gevolgd	Diverse malen is ten onrechte een TOZO 3 LO verkorte aanvraag uitgevoerd. De cliënten hebben geen TOZO 2 of eerdere TOZO 3 ontvangen en daarom is een normale aanvraag verplicht.	Alle toekenningen met een verkorte TOZO-aanvraagprocedure aan cliënten die langer dan 3 maanden voorafgaand de aanvraag geen TOZO-uitkering hebben ontvangen, zijn onderzocht op recht, hoogte en duur van de TOZO-uitkering. Tot een bedrag van €110.000 is onzeker of de uitkering rechtmatig is. Voor de gemeente Woerden betreft dit € 30.723. In een beperkt aantal gevallen is vastgesteld dat niet rechtmatig is uitgekeerd. Bedragen worden teruggevorderd.

Uitvoering M&O-beleid Tozo leidt niet tot bijzonderheden

Omdat de fout betrekking heeft op de uitvoering van de Tozo in (en over) 2021 en u, op basis van de voorschriften, deze lasten in de SiSa-bijlage op moet nemen die in de jaarrekening 2022 wordt opgenomen én omdat de afwijking minder bedraagt dan 10% van de (netto) Tozo-bestedingen over 2021 (deze bedragen volgens de SiSa-bijlage 2021 van Ferm Werk voor uw gemeente circa € 1.381.000) behoeven wij deze fout niet in de tabel met fouten en onzekerheden op te nemen.

Net als bij andere uitkeringen is het van belang dat alleen mensen die daar recht op hebben Tozo ontvangen en dat misbruik en oneigenlijk gebruik wordt tegengegaan. In de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2021 (bijlage 1) is opgenomen dat door de accountant over de opzet, het bestaan en de werking van het beleid tegen misbruik en oneigenlijk gebruik van de Tozo gerapporteerd moet worden in het verslag van bevindingen over 2021.

Uw gemeente heeft de uitvoering van de Tozo uitbesteed aan Ferm Werk. Ten behoeve van de controle van de jaarrekening van uw gemeente hebben wij vastgesteld dat Ferm Werk een M&O-beleid heeft vastgesteld waarin getroffen interne-beheersmaatregelen, zoals onder meer controles achteraf en de wijze waarop gebruik wordt gemaakt van het Inlichtingenbureau, zijn opgenomen.

Op basis van afspraken die u met Ferm Werk gemaakt heeft voor de uitvoering van de Tozo, is het hiervoor genoemde beleid ook voor uw gemeente van toepassing. Er is vastgesteld dat Ferm Werk het M&O-beleid heeft nageleefd, waarmee is voldaan aan deze kwalitatieve vereiste.

4. Interne beheersing

4. Interne beheersing

Kernboodschappen interim- controle 2021

Naar aanleiding van de interim-controle hebben wij een managementletter uitgebracht. Voor een nadere duiding van onze opmerkingen en aanbevelingen uit de managementletter 2021 verwijzen wij daarnaar. Hieronder hebben wij de management-samenvatting uit de managementletter opgenomen, die wij op 22 februari 2022 met de auditcommissie hebben besproken.

Managementsamenvatting

Uw interne beheersing

- Het college is actief bezig met het versterken van de interne beheersing. De organisatieontwikkeling heeft impact op de voortgang. Processen worden beoordeeld en waar nodig geactualiseerd. De taak- en rolverdeling tussen de 1e, 2e en 3e lijn heeft aandacht (nodig).
- De frauderisicoanalyse is voor 2021 niet geactualiseerd. Wij blijven benadrukken dat het van belang is dit regelmatig te doen en deze ook met de auditcommissie te bespreken..
- Bespreek periodiek de opvolging van belangrijke adviezen uit de accountant- en VIC-rapportages met de auditcommissie. Daarmee stuurt u samen op de voortgang van de realisatie van aanbevelingen uit voorgaande controles en wordt de kwaliteit van de bedrijfsvoering verder verbeterd. In 2021 is hier progressie in gemaakt.

(Verbijzonderde) interne controle

- In het kader van de Verbijzonderde Interne Controle (VIC) legt u verantwoordelijkheden nadrukkelijker bij de 1^e en 2^e lijn. In 2021 heeft dat te beperkt tot resultaten geleid omdat de 1^e en 2^e lijn deze verantwoordelijkheid niet gepakt hebben. Voor een deel komt dit doordat basiskennis ten aanzien van verslaggeving en controle daar ontbreekt.
- Verdere mogelijkheden tot professionalisering van de interne controle staat bij het college op de planning en zal meelopen in het proces om te komen tot de rechtmatigheidsverantwoording.
- Onderzoeken naar de kwaliteit van de ITGC geven vooralsnog een positief beeld. Regelmatig controles uitvoeren op de IT-omgeving, is van belang voor de verdere ontwikkeling van de VIC.
- Door aanscherping van het proces rondom Europese aanbestedingen is over 2021 sprake van een aanzienlijk lagere fout dan in voorgaande jaren van toepassing was. Afronding van de VIC over geheel 2021 moet duidelijkheid geven over de totale afwijking.
- Bij de VIC op toepassing van het woonplaatsbeginsel is een afwijking geconstateerd. Onderzocht zal moeten worden of deze fout vaker is voorgekomen.

Status rechtmatigheidsverantwoording

- De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is uitgesteld naar 2022.
- In 2021 heeft de commissie BBV de Kadernota rechtmatigheid 2022 uitgebracht. Hierin is belangrijke informatie (waaronder stellige uitspraken) opgenomen die ondersteunend kunnen zijn aan het verder vormgeven aan de invulling van de rol van verschillende actoren binnen uw gemeente.
- Op basis van interne controles zal het college informatie verzamelen om de rechtmatigheidsverantwoording op te stellen. Bij de interne controle is het van belang goed onderscheid te maken tussen getrouwheidscontroles en rechtmatigheidscontroles. Uitsluitend de bevindingen uit rechtmatigheidscontroles moeten worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Overige bevindingen zijn relevant voor uw eigen beeld over de getrouwheid van het gevoerde financieel beheer.

Belangrijkste bevindingen

- De juiste verantwoording van lasten en toerekening aan verslagjaren blijft een aandachtspunt.
- De juiste en volledige verwerking van begrotingswijzigingen is van belang voor het budgetbeheer en begrotingsrechtmatigheid. Formaliseer het proces.
- Er zijn nog geen richtlijnen opgesteld die aangeven hoe uw organisatie om moet gaan met het vaststellen van de prestatielevering bij inkomende facturen. Het college werkt dit de komende tijd verder uit als onderdeel van de herstructurering van het totale inkoopproces.
- Controle op de verwerking van mutaties in het crediteurenstambestand is verbeterd. De vastlegging daarvan verdient nog aandacht.
- De verwerking van de verantwoording van FermWerk heeft uw aandacht (nodig).
- Reken actuele inzichten door bij het bepalen van de noodzakelijke omvang van voorzieningen.
- Inrichting van Peperflow overeenkomstig het BBV is van belang voor het opstellen van de jaarstukken 2021.
- Prijsontwikkelingen (aannemers) kunnen impact hebben op de ramingen in de grondexploitatie. Houdt daar rekening mee bij de actualisaties per 1-1-2022.

Invoering rechtmatigheidsverantwoording

In de meicirculaire 2018 heeft het ministerie van BZK aangegeven dat met ingang van het boekjaar 2021 het college van burgemeester en wethouders zelf een rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening moet afgeven. Tot en met de jaarrekening 2021 geeft de accountant bij de jaarrekening van uw gemeente een controleverklaring af, met daarin een oordeel over de getrouwheid en rechtmatigheid. Dat tweede oordeel, over de rechtmatigheid, verdwijnt naar verwachting vanaf de jaarrekening 2021.

Het ministerie van BZK heeft onlangs via de nieuwsbrief IBI aangegeven dat de introductie van de rechtmatigheidsverantwoording uitgesteld wordt tot de jaarrekening 2023. Dit betekent dat vanaf dan onze controleverklaring alleen een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording die door het college in de jaarrekening wordt opgenomen) bevat.

In onze managementletter zijn wij ingegaan op wat dit allemaal voor uw gemeente betekent. De belangrijkste punten hebben wij hierna samengevat en, waar noodzakelijk, aangevuld met recente ontwikkelingen:

- Vanaf het boekjaar 2023 moet het college van burgemeester en wethouders zichzelf over rechtmatigheid verantwoorden. In de jaarrekening dient daartoe de rechtmatigheidsverantwoording te worden opgenomen. In de paragraaf bedrijfsvoering kan een uitgebreidere toelichting op rechtmatigheidsbevindingen door het college worden gegeven:
 - Voor de rechtmatigheidsverantwoording heeft de commissie BBV een model tekst ontwikkeld. Met dit verplichte model moet het college zich verantwoorden over de rechtmatigheid, eventuele afwijkingen en onduidelijkheden. Relevant hiervoor is de “verantwoordingsgrens”. Dit is het bedrag, dat ligt tussen 0% en 3% van de lasten, inclusief toevoegingen aan reserves, waarboven afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording moeten worden gerapporteerd door het college van burgemeester en wethouders. Fouten en onduidelijkheden (zie verderop in dit onderdeel) worden niet bij elkaar opgeteld.
 - In de paragraaf Bedrijfsvoering moet vervolgens een toelichting worden gegeven op de afwijkingen en de maatregelen die het college van burgemeester en wethouders neemt om deze in de toekomst te voorkomen. Een rapporteringsgrens kan gebruikt worden om geconstateerde fouten die onder de verantwoordingsgrens vallen toch inzichtelijk te maken voor de gemeenteraad. De gemeenteraad zou bijvoorbeeld kunnen bepalen dat deze afwijkingen door het college van burgemeester en wethouders moeten worden vermeld in de paragraaf Bedrijfsvoering. Door deze laatste afwijkingen in de paragraaf Bedrijfsvoering te rapporteren, informeert u de gemeenteraad over de kwaliteit van de interne beheersing en de uitkomsten daarvan. Meer hierover kunt u ook lezen in de Notitie Paragraaf bedrijfsvoering (augustus 2021) van de Commissie BBV.
- Een belangrijke wijziging met betrekking tot het normenkader is dat vanaf boekjaar 2023, wanneer de wetswijziging wordt aangenomen, het normenkader expliciet door de raad moet worden vastgesteld. Wij adviseren u daar rekening mee te houden.

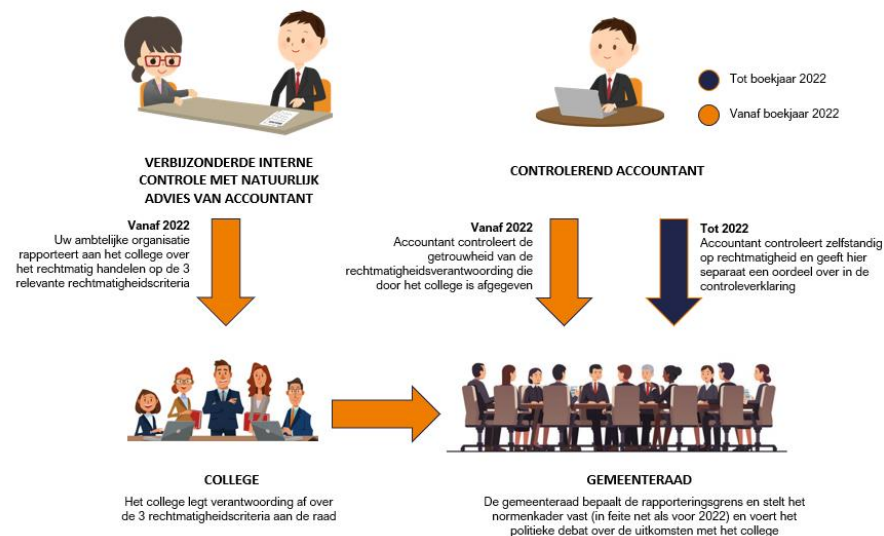
- De Commissie BBV heeft inmiddels de herziene kadernota uitgebracht (Kadernota rechtmatigheid 2022), waarin zij haar visie geeft over de invulling van het begrip rechtmatigheid in de rechtmatigheidsverantwoording. Het doel is uiteindelijk dat uw gemeente zelfstandig de in de Kadernota rechtmatigheid 2022 benoemde rechtmatigheidscriteria (het begrotingscriterium, het M&O-criterium en het voorwaardencriterium) afdekt. De Kadernota rechtmatigheid 2022 is daarmee vooral een belangrijk document voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders geworden. In paragraaf 1.4 van de kadernota is een tiental stellige uitspraken gedaan en zijn zeven aanbevelingen gedaan. Deze worden in de kadernota verder uitgewerkt. Deze stellige uitspraken en aanbevelingen kunnen u helpen bij de verdere implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording binnen uw gemeente. Een aantal van deze stellige uitspraken en aanbevelingen willen wij graag onder de aandacht brengen:
 - De kadernota 2022 introduceert het begrip ‘onduidelijkheden’. Dit begrip geeft aan dat er situaties zijn waarin het ook voor het college van burgemeester en wethouders niet duidelijk is of er rechtmatig gehandeld is. Deze moeten dan worden toegelicht en worden gewogen door het college van burgemeester en wethouders.
 - In de kadernota wordt ook ingegaan op de toepassing van tolerantiegrenzen, afwijkingen en de weging hiervan. Deze begrippen zijn vooral van belang voor uw intern controleplan.
 - De commissie adviseert ook fraude door eigen medewerkers toe te lichten in de paragraaf Bedrijfsvoering. Hierover heeft de Commissie BBV in de Notitie Paragraaf bedrijfsvoering (augustus 2021) meer geschreven.
 - De invoering betekent eveneens dat de verordeningen 212, 213 en het normenkader moeten worden geactualiseerd. Ook moeten afspraken worden gemaakt of herzien met de accountant. Hierbij moet u vooral denken aan de scope van de interne controle (getrouwheid versus rechtmatigheid), de documentatie van de uitgevoerde interne controles en de planning van de interne controle. U beschikt over een Intern Controleplan 2021, deze moet voor 2022 en 2023 geactualiseerd worden. Het intern controleplan, de daarin opgenomen risicoanalyse en de tijdige uitvoering van de geplande interne controles, zijn belangrijke randvoorwaarden om in 2024 een rechtmatigheidsverantwoording op te kunnen stellen met betrekking tot boekjaar 2023.
 - Bij aan derden uitbestede werkzaamheden is het belangrijk als gemeente zelf zekerheid te krijgen over de rechtmatigheid. De wijze waarop dat kan is in de kadernota uitgewerkt. Uw gemeente heeft overigens in dit verband geen werkzaamheden aan derden uitbesteed.

Wij adviseren u overigens om (voor zover u dit nog niet heeft gedaan) kennis te nemen van de Kadernota rechtmatigheid 2022. Deze kadernota kan ondersteunend zijn aan het verder vormgeven aan de invulling van de rol van verschillende actoren binnen uw gemeente.

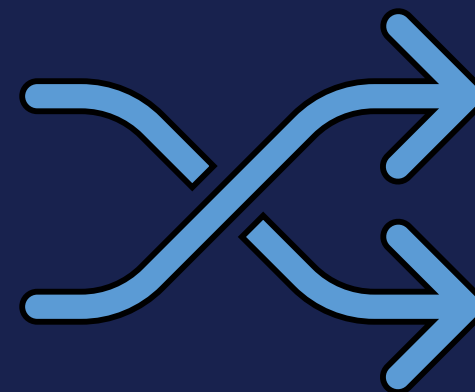
Wij zien de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording als een uitgelezen kans om de interne beheersing op een nog hoger niveau te krijgen. Hierna hebben wij de wijzigingen samengevat en gevisualiseerd.

Een goede onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording is ons gedeeld belang. De accountant moet straks immers verklaren dat de door het college van burgemeester en wethouders afgegeven rechtmatigheidsverantwoording getrouw is. Wij zijn als uw accountant dus in belangrijke mate afhankelijk van de (interne controle) werkzaamheden van het college van burgemeester en wethouders. Uiteraard maken wij hier graag gebruik van en willen wij graag samen blijven optrekken om tot een goede invulling van de rechtmatigheidsverantwoording te komen. De jaarlijkse beoordeling van het intern controleplan van het college van burgemeester en wethouders, de door haar uitgevoerde risicoanalyse en de beoogde interne controle aanpak zullen wij diepgaand met elkaar bespreken. Een belangrijke verandering ten opzichte van voorgaande jaren is, dat wij dit vooral vroegtijdig, meer concreet in het eerste of tweede kwartaal willen doen. Het doel is uiteindelijk dat uw gemeente geheel zelfstandig de 3 rechtmatigheidscriteria, begrotingscriterium, M&O-criterium en voorwaardencriterium, afdekt en dat wij door goede afspraken aan de voorkant kunnen volstaan met een marginale review achteraf. Dan is het in onze optiek logisch dat wij vroeg in het jaar met elkaar in gesprek zijn. De manier waarop u nu de interne controle uitvoert, biedt hiervoor een goede basis. Wij adviseren u de noodzakelijk vervolgstappen te zetten. In dit kader hebben wij eerder de volgende elementen benoemd: besluitvorming bestuur (verantwoordingsgrens, rapporteringsgrens, tolerantie en normenkader) voorbereiden; uitwerking rechtmatigheidscriteria, in kaart brengen relevante wet- en regelgeving, uitvoeren risicoanalyse (wat kan er misgaan en wat is de impact hiervan), relevante beheersmaatregelen identificeren en het bepalen van gegevensgerichte detailcontroles (afdekken restrisico) en opstellen van werkprogramma's waar nodig.

WIJZIGING RECHTMATIGHEIDSVANTWOORDING EN CONTROLE BIJ GEMEENTEN

5. Overige aangelegenheden

5. Overige aangelegenheden

Geen meningsverschil met het college van burgemeester en wethouders

Er zijn geen meningsverschillen met het college van burgemeester en wethouders geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het college en de medewerkers van uw gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bevestigingen van het college van burgemeester en wethouders ontvangen

Wij hebben namens het college van burgemeester en wethouders een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben geen kennis van te rapporteren omstandigheden in verband met het niet-naleven van wet- en regelgeving met uitzondering van de bevindingen die elders in het rapport zijn opgenomen ten aanzien van EU-aanbestedingen.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

Geen aanwijzingen van fraude

In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Wij hebben een fraudediscussie gevoerd met het controleteam en met het financieel management en de directie van de gemeente Woerden, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management en directie hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn op de jaarrekening, zijn betrokken.

Verplichte rapportering door accountants over fraude en continuïteit in de controleverklaring

Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het ‘omzeilen’ van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht.

Hoewel wij op grond van de controle- en overige standaarden een kritische houding moeten hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2021 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van materiële fraude.

Wij hebben het college vorig jaar geadviseerd om, als onderdeel van haar verantwoordelijkheid hierin, een frauderisicoanalyse op te stellen, deze regelmatig te actualiseren en ook te bespreken met de auditcommissie. Daarbij hebben wij ook handvatten gegeven hoe dit vormgegeven zou kunnen worden.

Het college heeft dit advies nog niet overgenomen. Wel zijn bij de actualisatie van processen (fraude-)risico's benoemd. Een integrale rapportage ontbreekt. Wij willen benadrukken dat het van belang is en blijft om regelmatig (minimaal eens per jaar) met de raad (via de auditcommissie) een gesprek over frauderisico's te voeren. Dit is nodig om de raad te ondersteunen in haar toezichthoudende functie. Daarvan is immers een onderdeel dat de Raad vast kan stellen dat het college conform de verordening 212 een toereikende interne beheersing heeft opgezet om (fraude) risico's te ondervangen. Een (actuele) frauderisicoanalyse kan ons inziens een sterk hulpmiddel zijn om de frauderisico's te monitoren en periodiek te evalueren of de interne beheersmaatregelen nog voldoende effectief zijn om frauderisico's naar een (door u gedefinieerd) acceptabel en geaccepteerd niveau te verlagen.

Op 13 september 2021 publiceerde de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (“NBA”) een consultatiedocument waarin werd voorgesteld dat accountants verplicht worden om altijd in aparte secties over fraude en continuïteit te rapporteren in de controleverklaring.

Frauderapportage

Fraude kan een groot effect hebben op de reputatie van organisaties en kan tot grote financiële schade leiden. Het is daarom zowel in uw belang als dat van al uw belanghebbenden, dat in het jaarverslag (paragraaf bedrijfsvoering) expliciet aandacht wordt besteed aan het beheersen van frauderisico's. Van u (zowel de raad als het college) wordt daarom verwacht dat u frauderisico's in kaart brengt en adequate maatregelen neemt om deze te beheersen. Omdat bij fraude sprake is van bewust handelen van personeel of management, is een goede frauderisicoanalyse ook in uw belang, ter voorkoming van daadwerkelijke fraude.

Wanneer u vervolgens informatie geeft over de wijze van beheersing (bijvoorbeeld in het jaarverslag) en indien van toepassing over vermoedens van fraude, over onderzoek dat is verricht en over maatregelen om herhaling te voorkomen – voor zover deze informatie openbaar is –, draagt dit bij aan het vertrouwen van belanghebbenden in uw gemeente.

De door u zelf uitgevoerde frauderisicoanalyse vormt voor controlerend accountants het startpunt van hun werkzaamheden ten aanzien van frauderisico's. Met het oog op de voor boekjaar 2022 ingaande rapportageverplichting voor accountants, waardoor wij in onze verklaring gaan rapporteren over fraude, zullen wij in 2022 nog nadrukkelijker het gesprek met u (raad en college) willen aangaan over dit onderwerp. Tijdens de controle zullen wij dan met u spreken over:

- de frauderisicoanalyse van de organisatie en de organisatie specifieke frauderisico's;
- de evaluatie van frauderisico's die voor de controle het meest van belang zijn; en
- eventuele fraude incidenten en de bijbehorende opvolging.

Vanaf 2022 zullen wij ook met u bespreken wat er in de controleverklaring gerapporteerd zal worden, en hoe verwezen zal worden naar de door u beschreven risicoanalyse in het jaarverslag. Door spoedig met elkaar in gesprek te gaan over frauderisicofactoren, eerder geïdentificeerde frauderisico's en de rapportage daarover door de accountant, bent u beter in staat om relevante risico's te onderkennen en uw interne beheersing daarop aan te passen of effectiever te maken.

Rapportage over continuïteit

Meer aandacht van de accountant voor continuïteitsrisico's leidt er mogelijk toe dat organisaties vaker stilstaan bij hun continuïteitsveronderstelling, hierop acteren en er (uitgebreider) over rapporteren in het jaarverslag. Voor een gemeente zijn continuïteitsrisico's wellicht minder groot. De accountant kan hierop steunen en in de verklaring verwijzen naar de desbetreffende passages. Als sprake is van continuïteitsrisico's, bent u verantwoordelijk voor het maken van een gedetailleerde beoordeling in hoeverre de organisatie haar continuïteit kan handhaven, inclusief bijvoorbeeld een kasstroomprognose. De accountant beoordeelt deze plannen en maatregelen en evalueert de prognoses. Vanaf boekjaar 2022 zullen wij ook gaan rapporteren over deze werkzaamheden. Het tijdig bespreken van continuïteitsrisico's, de daaraan gerelateerde maatregelen en toelichtingen in de jaarrekening en controleverklaring, dragen bij aan de effectiviteit van de jaarrekeningcontrole. Als bijeffect zal ook de informatiewaarde van de jaarrekening en de controleverklaring voor gebruikers van uw jaarrekening toenemen.

Wat betekent dit voor u?

De mate van detail en de omvang van de rapportage over fraude en continuïteit in de controleverklaring hangen onder meer af van de onderkende risico's, de omvang en aard van de organisatie alsmede de bevindingen naar aanleiding van de werkzaamheden. Dit betekent dat naarmate de vermoedens en signalen van fraude duidelijker of de mate van continuïteitsrisico's groter zijn, de toelichting bij de jaarrekening en de tekst in de desbetreffende paragrafen in de controleverklaring uitgebreider zullen zijn. Indien er weinig aan de hand is, zal de rapportage korter kunnen zijn.

Wij adviseren u daarom nadrukkelijker dan dat dit in het verleden het geval was, stil te staan bij mogelijk fraude- en continuïteitsrisico's en daarover ook te (laten) rapporteren in uw P&C-documenten.

Bevestiging onafhankelijkheid

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met Nederlandse wet- en regelgeving, waaronder de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college en de gemeenteraad.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Woerden in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Publieke Sector Accountants beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Publieke Sector Accountants.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Publieke Sector Accountants wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Wij zullen dan ook overwegen de gemeenteraad of de accountantscommissie te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken. Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen. Wij merken op dat er in het kader van onze controleopdracht geen sprake is geweest van een dergelijke bedreiging.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Publieke Sector Accountants, haar partners en haar medewerkers en de gemeente Woerden, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Publieke Sector Accountants, een bestuurder of interne toezichthouder van Publieke Sector Accountants of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente Woerden of een bij de gemeente Woerden betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels. Wij zijn van mening dat de verstrekte en ontvangen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid gepast zijn en derhalve niet tot een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht hebben geleid. Volledigheidshalve merken wij op dat wij geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid hebben verstrekt/ontvangen die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben.

Aanvullende dienstverlening

Een overzicht van de aanvullende dienstverlening hebben wij hieronder opgenomen.

Aanvullende dienstverlening	
	• Controle financiële verantwoording Gebiedsgericht grondwaterbeheer
	• Controle financiële verantwoording verbetering fietsvoorziening Kwakelbrug

Conclusie onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de 'Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)' en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen Publieke Sector Accountants ingebed. Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeente Woerden in 2021 voldoende is gewaarborgd.

Controleverschillen

Aard van de fouten en onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Fouten		
Afwijkingen EU-aanbestedingsregels	€ 1.335.000	N.v.t.
Begrotingsrechtmatigheid programma's	€ 731.000	N.v.t.
Begrotingsrechtmatigheid kredieten	€ 153.000	N.v.t.
Baten kabels en leidingen ten onrechte niet in 2021, maar in 2022 verwerkt	€ 112.000	€ 112.000
Voordeel btw/bcf ten onrechte niet in 2021, maar in 2022 verwerkt	€ 210.000	€ 210.000
Totaal fouten	€ 2.541.000	€ 322.000
Onzekerheden		
Onzekerheden sociaal domein – ZIN Jeugd en WMO (NB: bedragen zijn maximale bedragen, werkelijk onzekerheid zal lager zijn)	€ 773.000	€ 773.000
Totaal onzekerheden	€ 773.000	€ 773.000

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college bevestigt dat de niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Daarnaast is in de jaarrekening een aantal correcties doorgevoerd naar aanleiding van onze controle. Uw organisatie beschikt over een overzicht van deze correcties.

Inzicht in onze tijdsbesteding

In het rapport “In het publieke belang” van de NBA, de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountant, zijn maatregelen opgenomen die de kwaliteit en onafhankelijkheid van de controlerend accountant moeten waarborgen of verbeteren. Op basis van één van de maatregelen rapporteren wij de bestede uren van onze controlewerkzaamheden aan u. Hieronder treft u de opgave van onze tijdsbesteding aan, inclusief een inschatting van nog te besteden uren voor de afronding van de jaarrekeningcontrole (waaronder het voeren van besprekingen en het archiveren van ons dossier).

	Uren geraamd	Uren besteed
Tekenend accountant	100	161
Overige teamleden	576	684

Het hogere aantal bestede uren wordt voor een belangrijk deel verklaard doordat het aantal SiSa-regelingen, waarover u met de jaarrekening 2021 verantwoording moet afleggen, significant is gestegen. Met onze brief van 25 januari 2022 hebben wij u daarover geïnformeerd. In de “geraamde tijdsbesteding” zijn hiervoor geen uren geraamd. Daarnaast hebben wij vooral meer tijd dan gepland besteed in verband met de aanlevering van controledocumentatie en de vragen die daarbij gesteld moesten worden bij de jaarrekeningcontrole.

Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor de gemeenteraad en het college en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

6. Verplichte tabel SiSa

6. Verplichte tabel SiSa

Verplichte tabel fouten en onzekerheden SiSa-bijlage

In overeenstemming met de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa is de tabel leeg als er geen bevindingen zijn.

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen			
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek			
C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik			
C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik			
C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls			
C9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls			
C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen			
C31	Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen			
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen			
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen			
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire			
C62	specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire			

D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)			
D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021			
E20	Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021			
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)			
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)			
F9	Regeling specifieke uitkering Extern Warmtetransitie			
F9	Regeling specifieke uitkering Extern Warmtetransitie			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2021			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2021			
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2021			
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2021			
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2020			
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2020			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021			

G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in jaar T_gemeentedeel 2021			
G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2020			
G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2020			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021			
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen			

G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen			
G4	Tozo 2			
G4	Tozo 2			
G4	Tozo 3			
G4	Tozo 3			
G4	Tozo 4			
G4	Tozo 4			
G4	Tozo 5			
G4	Tozo 5			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gedeerde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T			
G4A	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)			

G4A	Tozo 1_ belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)			
G4A	Tozo 2_ geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 2_ geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 2_ geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Tozo 3_ geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 3_ geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 3_ geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet			
G4A	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet			
G4A	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)			
G4A	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T			
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T			
G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-			

	domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			
G12	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport			
H8	Regeling Sportakkoord			
H8	Regeling Sportakkoord			
H12	Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken 2021			
H12	Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken 2021			
H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden			
H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden			

Strekking getrouwheid: goedkeurend.

Strekking rechtmatigheid: beperking.

